

4. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO» / Рома О. Ю., Близнюк В. Ю., Борук О. П., the LEGO® Foundation, 2016. 140 с.

5. Сухенко Ірина. Використання LEGO-конструювання в освітньому процесі ДНЗ. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 2, 3/2012.

6. Фешина Е. В., Лего-конструирование в детском саду. М.: ТЦ Сфера, 2012. 144 с.

7. Шавидзе Л. В. Освоение окружающего мира и формирование познавательных способностей дошкольников на основе Lego-технологии. *Вопросы дошкольной педагогики*. 2017. № 2.1.(8.1). С.30–32.

8. Інтернет ресурси: <https://education.lego.com/ru-ru/preschool/intro2>
<https://naurok.com.ua/didaktichni-materiali-vikoristannya-kubikiv-lego-na-urokakh-matematiki-32344.html>

УДК 37.091

Джурило А. П.
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
dzhurylo.ap@gmail.com

ПРОГРАМА SINUS ЯК МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ У ФРН

Німецькій системі освіти не характерні центральні програми по розробці навчально-методичних матеріалів, що спрямовані на розвиток навчання та викладання. Відповідальність за всі рішення щодо шкільної освіти лежить на міністерствах освіти 16 федеральних земель. Проте зіставні незадовільні результати дослідження TIMSS у 1995 р. призвели до співпраці між національним міністерством та 15 федеральними міністерствами освіти з метою розвитку викладання математики і природничих наук у всій Німеччині. Як наслідок, у 1998 р. було розпочато програму SINUS («Підвищення ефективності навчання природничих наук та математики»), яка стала першою з приблизно 10 подібних програм у Німеччині, решта з яких займалися освітою для демократії, навчанням протягом усього життя або професійними тренінгами. Політичні зміни призвели до припинення цього співробітництва у 2006 р. Проте одним із найвагоміших результатів загальнодержавної колаборації стало створення національних стандартів у галузі освіти з основних предметів (німецька та іноземні мови, математика та природничі науки), що були опубліковані у 2003 р.[1, с. 149].

Дослідивши перші п'ять років діяльності програми SINUS, у 2003 р. була запущена широка програма трансфертів (SINUS Transfer) (табл. 1.). Діяльність SINUS складалася з трьох етапів: на першому етапі було розроблено і випробувано стратегії і концепції програми; другий етап дозволив зібрати досвід передачі основних стратегій новим вчителям; третій етап

зосереджувався на розповсюдженні набутого досвіду серед вчителів, які раніше не були залучені. Останній етап реалізовувався вже не на національному рівні, а на рівні федеральних земель [1, с. 150].

Таблиця 1.

Огляд етапів програми SINUS [1, с. 150]

Програма	Фінансування	Період
SINUS	Кооперація між Федеральним урядом та урядами 15 федеральних земель	1998–2003
SINUS Transfer, 1-ша хвиля	Кооперація між Федеральним урядом та урядами 15 федеральних земель	2003–2005
SINUS Transfer, 2-га хвиля	Кооперація між Федеральним урядом та урядами 15 федеральних земель	2005–2007
SINUS Transfer Grundschule для початкової школи	Кооперація між Федеральним урядом та урядами 15 федеральних земель	2004–2009
SINUS як частина професійного розвитку вчителів федеральної землі	10 різних федеральних земель Німеччини	2007 і наступні роки

Вчителі, які брали участь у програмі, проводять регулярні зустрічі (шість або вісім разів на рік) протягом як мінімум 2–3 років. Вони працюють у командах з 3–10 чоловік. Засідання складаються з роботи у класі (така діяльність зосереджувалася на предметних питаннях і методах навчання) та поєднують досвід різних вчителів. Під час цих зустрічей педагоги розробляють завдання, уроки або цілі навчальні плани для своїх класів. Після виконання запланованих уроків члени команди знову збираються, щоб оцінити пробний процес та поліпшити матеріали і стратегії. Робота координується вчителями зі скороченням їхнього щотижневого навантаження на федеральному та державному рівнях [1, с. 151].

Під час зустрічей у рамках програми SINUS вчителі ознайомлюються з передовими методами навчання, які вони мають застосовувати на своїх уроках. На цих зустрічах надаються лише короткі вступні лекції. Основна робота проводиться у форматі семінару з високою активністю членів. Результати публікуються переважно на електронних домашніх сторінках програм, щоб всі команди могли приєднатися до процесу розробки. Ця структура навчання представляє нову модель викладання і навчання, яка була покликана допомогти зламати метод Сократа, який все ще домінував у німецьких школах, і покінчити із роллю вчителів «єдиноборця», посилюючи командну роботу в школах [1, с. 151].

Учасники оцінювали досвід своїх колег, які брали участь у програмах, за допомогою анкет та інтерв'ю. Деякі результати були отримані в фокус-групах. Відповіді на інтерв'ю були розподілені серед трьох експертів і розраховані та проаналізовані. Результати опитувань свідчили про сильну роль командної роботи в особистісному та професійному розвитку вчителів. Більшість відповідей стосувалися позитивного ефекту командної роботи, обміну ідеями та

навчальними матеріалами, а також хорошою і дружньою атмосферою, створеною в командах. Надійність, впевненість і співчуття були згадані як фактори, що стабілізували групу. Зазначений негативний досвід теж демонстрував сильний ефект командної роботи: відсутність співпраці вчителів у деяких групах ставала перешкодою для успішної роботи [1, с. 151].

Сталий професійний розвиток педагогічних кадрів є ключовим фактором підвищення якості викладання. У програмі SINUS використовується проблемно-орієнтований підхід для поліпшення навчального середовища, в рамках якого вчителі розглядаються як експерти з навчання, які спільно здатні розвивати та удосконалювати свою власну навчально-методичну базу. Діяльність учасників відбувається в межах модулів, які відносяться до ключових проблемних областей – викладання математики та природничих наук. SINUS – це приклад підходу професійного розвитку, заснованого на позиційному навчанні. У 2008 р. SINUS була рекомендована Європейською комісією в якості моделі для поліпшення природничої освіти в Європі. В Німеччині підхід SINUS став «моделлю» для оновленої природничо-математичної освіти – на рівні міністерств освіти, адміністрацій шкіл, педагогічної освіти, вчителів та досліджень у галузі викладання і навчання.

Література

1. Lindner, M. (2008). New programmes for teachers' professional development in Germany. *Interaccões*. Vol. 4 No. 9, 149–155.

УДК 371.134:78

Довгань О. З.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музикознавства та
методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
dovhan.violino@i.ua

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕПІСТЕМОЛОГІЧНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПОСТКУЛЬТУРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Процес модернізації професійної мистецької освіти у просторі сучасних інтелектуальних ландшафтів спонукає її теоретиків до створення такої моделі засвоєння художньо-естетичного знання, яка передбачала б його функціонування як культурно-епістемологічної події й активізувала мислення індивіда (його розсудливості). Для майбутнього вчителя музичного мистецтва це визначає доцільність оволодіння стратегією педагогічного супроводу суб'єкта учіння в процесі його реалізації як суб'єкта споглядання – перетворення дійсності, тобто виходу на якісно вищий рівень досвідченості – художньо-епістемологічний.

Ретроспективний аналіз проблеми педагогічної технології постав предметом численної низки педагогічних досліджень, починаючи з середини